

ACC. NR. 9977

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: SKÅNE

Upptecknat av: I. Ingesson

Härad: FROSTA

Adress:

Socken: SKÄRHULT

Berättat av: Nils Olsson, Nordin

Uppteckningsår: 1929

Född år 1876 i Skärhults gård

Uppteckningen rör

REGISTER SID. 19

19 SID

Skriv endast på denna sida!

3277

2277

Landskap: Skåne Socken: Skarhult

Fullständigt namn: Nils Olson Nordin

Född den år på Skarhults gård
(gård eller by)

i Skarhults i.n. Fasta h.d. Skåne
(socken och landskap)

Yrke: Landshukare Bisyssla:

Bosatt å följande platser: i Skarhult, i Skarhults i Hovunge härad
(socken, landskap, tid)
och sedan åter i Skarhult, den mest sista tiden i Utteruphus, ett
torg under Skarhult som han kallade i 13 år.

Bor nu i Skarhults smedja, ad: Skarhult
(gård eller by jämte postadress)

Faderns namn: Ola Nilsson, gårdsdräng född

Moderns namn: Karin född

Sedan huru länge är släkten känd: a) fädernet? b) mödernet?

Närmare upplysningar om släkten:
(t. ex. inflytning, yrken m. m.)

Sagesmannens barndom:
(el. upptecknarens) (sysselsättning, syskon)

skolgång i Skarhult

Läsning:
(böcker, tidningar m. m.)

Resor:

Har sagesmannen sina hågkomster efter vissa personer? Vilka? gammalt folk
(el. upptecknaren)
i Markhults gård m.fl.

Deltagande i föreningslivet:

Förtroendeuppdrag:

Övriga upplysningar:

Död den Ant. av
(år och dag)

Dessa uppgifter ha insänts av: Ingemar Ingvar
(Namn och fullständig adress)
Tornegångatan 1 Lund år 1929

Bäckahästen m.m.

Bäckahästen brugte va här ve Skarholt får i tiden. Bäjnt Bäcka-hästen.
Svensen hann hade-n i stallen får jämnna. Hann va inge i
stallen, å där jick hann å slo larm. Hann konne binga-n så
titt hann ville. Hann visste-d ente, förän hann hade bonged-en.
Åmm marenen så va di andre hästana där, menn hann hade spronged
å skabad se po stall-tilled.

förr
De va får, så snacka di allri åmm nåd anned. Ifrau de en
hade satt se åmm kvällana å te en skolle lägga se, så va de ente
uden spögehistorior, å en vaugte får fán ente gau ud.

Stall-tilled, stallgången.

Spökeri i prästgården i Strö och i kostallen å Skarhult. (*Ester Frost*)

Men hene i Strö där påstó di där va spöge i prästagauren.

Där va alltid en stor svartor hong, såmm jick där å romstera. Svart hund.

De va liasåmm framme i kostallen - vimm i hellvete va de Övernatur-
liga kalvar.
där va röjtare - å hann lau i kostallen, å där va en ko, såmm
skolle kalva. Å hann to kalen å la i tjätten; å rätt va de
va, så va där en ko böla, så va där en kal te; å hann jick å
bar en hal snes kala. Men åmm marenen, när hann titta ette, så
va där ingen kal - å hann sor så dyrt hann hade gaud å båred
dåmm.

Framme i kostallen, nämligen å Skarhults gård. Röjtare,
ryktare. En hal snes, ett halvt tjog. Sor, svor.

Spökeri i Västra Strö (Onsjö h:d).

Menn når Jyllenbarj bodde där ude i Västra Strö, där va Spökeri:
en lolänga di konne höra di task me pläjl. Di satte i gång ljudet av
når kläckan va tål po natten. Å di for ud å juste å skolle
se, menn di konne ente se nånting, di bara hörde.

Å där hade ente vad tåsked me pläjl po många, många åur.

Task, imperfektum av tåska, tröska. Pläjl, slaga. Jusa, lysa.

Vilsegående.

Ja komm ifrau Strö - å vi hade en jensti här övor vången - Vilse-
å ja föllde stien å konne ente hitta rätt. Å ve de ja jick, så
damp ja nör i en grob. Å ja komm te en grob ändan - å ja sto
så ja va när ve å håppa i auen.

Va de fruentimmor, såmm va ude å jick, så vände di kläded,
å va de kara, så vände di räcken (nämligen för att hitta rätt).

Om korporal Tullberg m.m.

Där va en såmm reste ikring å ingbilla fålk, ad di ente skolle Korporal Tullberg, betala arrendo te harremännen. Va fan va de hann hede - de va Tullbarj. Å när di skolle betala därras arrendo, så ville di ente. Å di ble färdrevna ifrau därras ställe, å di hållt se i skogana åppe ve Födrivna frälsebönder. Kastbarja å Skrobbarp å livnärde se au va di konne. De va sånna därna färdrevna jorbrúgare.

Å di komm ing po Skrobbarp en kväll å ville ha mad. Å de va en högtid, de va julafatan ella nyårsaftan. Å di va beväpnada. Menn di fylla dämm me brännevin å övormanna dämm.

Korporal Tullberg var en orostiftare på 1860-talet ibland bönder, som lydde under en del skånska herregods, bl.a. Ellinge i Harjagers kd och Kristineberg i Frosta kd. Upptecknarens anmärkning.

6. 2277

6

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Den långe löjnen." (Fragment).

Far å ja vi skolle tjöra i ättje. Far tjörde bag, å ja tjörde "Den långa
löjnen."
ette. Så komm vi te itt le. Far löjte å ja täppte. Rätt va de va
komm vi te itt ärtalann. "Paug, va ska du här? Ja har ente mer än
di samme bönorna." - - -

("Denn hörde vi au Sissa Mårten-Lars, när vi jick å låga bedor
po Läjesta.")

Flera prov på likartade lögnsagor finns i:

Eva Wigström, Folkdiktning, I.

August Bondeson, Halländska sagor.

Olof Christoffersson, Sagor från Skytts härad.

Henrik Wranér i "Usch den bagaren" (Valda skrifter I).

Rosén, Från Bosgården och Tuvefäladen.

Bidrag till Bara härads beskrivning 3.

LUNDAS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En bortsprungan kalv sökes.

Där va en man, såmm hade bled áu me en kal. Jo, hann komm Bortsprungan
kalv sökes.
jo te nabbons. Så glömde hann å hälsa. "Du har ente sitt en
svärtbröged gomären; svårt va hann vid å bag va hann framm;
hann har säkort tad varja."

("Denn har ja hört, sin ja va holiens liden.")

Ovanstående historia torde vara vanlig i hela Sverige. Till
jämförelse meddelas en variant från Malå i Lappland, upptecknad
1926:

"Ha Ji sett deill gomåronskalven, såmm for ijenom tackförsist-
hagan; vit var hann schwart å framm var hann bak å højte såmm en
karl-skull röjte."

I en uppteckning från Hishult i N. Åsbo hä i Skånska landsmåls-
föreningens samlingar tillägges detta yttrande en bestämd person,
"Kristina i Slätthult." - Upptecknarens anm.

8. 2277

8

LUNDSTJÄRNES UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Två prästhistorier.

Jo, när ja va paug, så snacka di åmm en historja åmm en Prästhistorier.
präst. Å hann va så snaul, så hann ville ente ji fålked nåd
å eda.

Hann hade tad en jöben full däj, å hann konne ente fau
däjen au fingrana. Så sa fruen: Här ska du gau? - Ja ska
gau å tjölna i bagaronen.

De va en präst. Hann va så snaul, så när di skolle ha stegt
sill, så skolle di dela sillen, drängen å paugen. Prästen sa:
"Dinne sillen e så stor, så där kann va tvau åmm en." Så va där
en röjtare, såmm to tvau sillor å sa: "Då konna disse bätte va
åmm mäj." ff. Länsarkivet, acc. nr 1171, sid. 6.

En jöben full däj, en handfull deg. Tjölna i bagaronen, elda
i bakugnen (d.v.s. för att baka bröd av en handfull deg.)

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Två prästhistorier.

De va en paug, såmm jick å läste. Så färsgöte prästen å
pränta i -en nån kónnskaper. "Jo nu ska du fåreställa de, ad
din far e fadoren å du e sånen å din mor e den helie ande."

Präst-
historier.

Nästa gång hann komm, så fraugte jo prästen, åmm hann konne
färklara hodden di varka. Så sa hann: "Jo de bler så, ad va
fareن å sånen fårtjenar, de edor den helie ande åpp."

De va ve itt husfårhör, så sa prästen: Hår många gudoms-
pärsonor där fans. Så svaras där: Sju: Abrahams Gud å Isaks
Gud å Jakobs Gud å Gud fador å Guds sån å Gud den helie ande
å den gamle gode Guden. - "O du milde Gud" sa prästen. -
"Minsann va där en ja glömde!"

En husförhörs-historia.

Där va en rigor·bonne,såmm hidde Jyns Pärson. Hann va kommen höjt åpp å va mä i skolräed. Menn hann jick allri po húsfårhör. Så sa prästen te hann,ad de va skamm,ad hann,såmm va en au di ligastemannana i fársamlingen,allri jick po húsfårhör. "Nä,menn ja kann inga bibelspråk." - Menn ja kann lära de" sa prästen. - "Ja,kann tjärkeharden de,så ska hann fau en jöd-kalv såmm staur där himma".

Jo,så jick Jyns Pärson te prästen. Så sa prästen: "Jo,når de nu bler húsfårhör,så frågor ja här många gudoms-pärsonor - där finns. Så sior Jins Pärson: Tre. Så sior ja: Vicka e de? Så svarar Jins Pärson: De e Gud fador,Guds sán å Gud den helie ande.

Jo,de fick hann te slut pregad i -en. Så ble de jo húsfårhör. Å Jins Pärson komm ståtanes i höj hatt å paraply å gaur åpp å sätter se po den åvaste plassen. Å falked di bárja å fárvaunas,fár di allri hade sitt -en po nåd húsfårhör fár. Å när prästen hade jort bön,så sa han: "Så bárjar vi húsfårhöred i den treénie Gudens namn. Å kann då Jyns Pärson säj här många gudoms-pärsonor där finns?" - "Tre" svarar Jyns Pärson. - "Å kann J.P. säj me vicka di e?" - "Gud fador å Gud den helie ande." - Så skolle jo prästen varna han så nätt. "Menn Jyns Pärson glömde sånen," - "Nä" sa Jyns Pärson; "hann e snart ve prästagauren me kálen."

Husförhörs-
historia.

Aa 1833 B

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMANNESARKIV

Gumman som låg på sitt yttersta.

Där va en tjäring, såmm lau po sitt yttersta å skolle ha
nattvården. Så komm prästen did å läste syndabetjännelsen.
Så läste hann: "Ja fatti syndi männischa." - Så jore honn
ingpass där: "Ja de tror ja näck." - "Som med synd född är"
fortsatte prästen. - "Ja så meed te varre!" - "Jämväl sedan
i alla mina livsdagar på mångfaldigt sätt mot Dig brutit
haver" sa prästen. - "Ja menn se kommor de te vedanes, så tar
fán däj!"

Synda-
bekännelsen
med
repliker.

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En snål mästare.

De va en vöjteaug, såmm va hos en farlit snaulor mästare. En snål
mästare.

Så sa hann: I da e ja så gla. - Va då får? - Jo i mårres
trodde ja,ja hade fårlórad synen,får ja konne ente se smöred
po bröed; menn i da kann ja se Tjöppenhámns tjárkespiror
jennom ostaskivan.

Aa 1561*

Denna historia är allmänt gångbar ibland svensk allmoge.
Följande variant är upptecknad 1926 ifrån Malå i Västerbotten:
"Hä var en dräng, såmm tjent hos en gossegar, såmm var myttje
snål. "Nu har jag återfått min syn! I går såg jag int ärterna i
ärtsoppan,men i dag ser jag hela kyrkbyn genom osten."

Upptecknarens anm.

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En snål bonde.

Ja kommor ihu en snauler bonne mä. Di hållt dåmm så dållit, En snål bonde.
så di fick ente utan sill å brö. Di fick ente nåd smör, ella
flått. Så sau di de va husbónnen komm gaunes, när de va tid di
skolle eda. Så to di en sill å satteträpinga te ben å satte ve
le-håled. Så komm jo husbónnen å fick se -ed. Så frågte hann jo
drängana va de va får svineri. "Jo där staur jo en sill där
hänne." - "Ack, e hann ente kommen längor! De e jo en hal timme
sin vi skicka -n himm ette smör."

Le-hål, grindöppning i en gårdsgård.

Hr. Landsmålsarkivs av. nr. 1171 sid. 6, där denne
episod uppgives ha inträffat hos "Klacka-Kansen" i Skepparslöv.

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Prästens piga.

Där va en pia hos en präst, såmm ingen konne skrämma. Hann
hållt va me nånna studentor, ad di ente konne skrämma hans pia.

Prästens niga
som ingen
kunde skrämma

Så klädde di ud se å jick åpp i tjärkan. Å så prästen, hann
skicka na åpp där. "Gack åpp där, där liggor en bog po altared,
ta denn te mé. Ja, så när honn då komm änna framm, så komm den
däre jestalten imod na - hann va udklädd å skolle va där före
hinne. Så jick hann framm å sa: "Jag är ängelen Gabriel; tjyss
min hann!" Så sa honn: "Ja e prästens pia Pärnilla; tjyss du
mäj där bag!"

2277

15.

15

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Pigan som skulle köpa tyg.

Så va där pian, samm va littा blyg; honn skolle gau å gratu-
lera fästemannen. Honn skolle tjöba ty te en skjorta. Så när Pigan som
skulle köpa
honn komm te stan, så ville honn ente si va de va, honn ville ha.
"Jo de skolle va nā'd ja skolle ha å klä den gamla dalakläckan
mä." - "Hår långt ska de va?" - "Jo de ska va så långt, så de
räcker övor pärmedinken."

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Flickan som skulle ut i sällskapslivet.

Dåttoren kom ente ud, så ville moren föra na ud i sällskabs-
lived. Honn hade svaurt får å skaffa se kaveljér. Honn va snöfted
å räli, men honn va fint klädd. Honn ble åppbjuden te dans. Så
når honn kom tebaga te moren, så skolle honn ha reda po va hann
hade sajt. Jo, hann hade sajt: "De va en vackor ros fröken har."
- "Va sa du då?" - "Ja sa ingenting." - "Jo du skolle ha sajt:
"Å sin såmm den luttar!" - Å nästa dans, när honn ble åppbjuden au
en annen kaveljer, så sa hann: "E de ente itt par charmanta böjsor
ja har skaffad me?" - "Ja, å sin såmm di luttar!"

LÄTTANALYSERETS
FOLKEMINNESARKIV

Han som var i släkt med kungen.

De va en såmm hidde Hans, såmm ville skräppa mä, ad hann va Han som
var i släkt
besläjtad me kången. "Ja hiddor Hans Hansen å hann hiddor Hans med kungen.
Majestät." - Ja, du e ente i släjt me di Hansana; de e di Hansa-
na, såmm staur i bibelen, Hans oxe å Hans åsna."

2277

18. 18

Nils Olsson Nordin.

LUNDs UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skarhult.

Under vistelsen i Skarhult gjorde jag bekantskap med torparen Nils Olsson Nordin, som var sväger med skomakare Lindborg och gift med en syster till denne. Nils Olsson Nordin är född å Skarhults gård 1876 och är son till framtidne statdrängen Ola Nilsson och hans hustru Karna. Han har i flera år arbetat i Skromberga men flyttade därifrån tillbaka till sin hemort och arrenderade i 13 år Attarpshus, ett torp under Skarhult; bodde sedan en tid å Strö fölad och bor numera i Skarhults smedja, som innehaves av äldste sonen, smedmästare Erik Nordin. Nu bedriver han ett mindre jordbruk med en ko.

Nordin besitter ettrstort förråd av skämtsagor, småhistorier och anekdoter, som han i yngre år lärt av folket å Skarhuls gård. Det mesta av vad här följer upptecknades en lördagkväll den 31 augusti 1929, då skomakare Lindborg, som var upptecknarens husvärd, hade inviterat familjen Nordin till kaffe med gök.

2277

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

19. 19

Register.

1. A. Bäckahästen m.m.
2. Spökhistorier:
Från Skarhult.
" Östra Strö.
3. " Västra Strö.
4. Vilsegående
5. D. Om korpral Tullberg m.m.
6. I. "Den långe löjnen".
Anekdoter och småhistorier:
En bortsprungens halv sökes.
Prästhistorier (om icke namngivna präster).
En husförhörs-historia.
Gumman som låg på sitt yttersta.
En snål mästare.
En snål bonde.
Pigan som ingen kunde skrämma.
Pigan som skulle köpa tyg.
Flickan på bal.
Han som var i släkt med kungen.

2277

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKEMINNESARKIV

Anekdoter och småhistorier.

(Om icke namngivna personer).

2277

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKSHISTORIESARKIV

Spökhistorier.